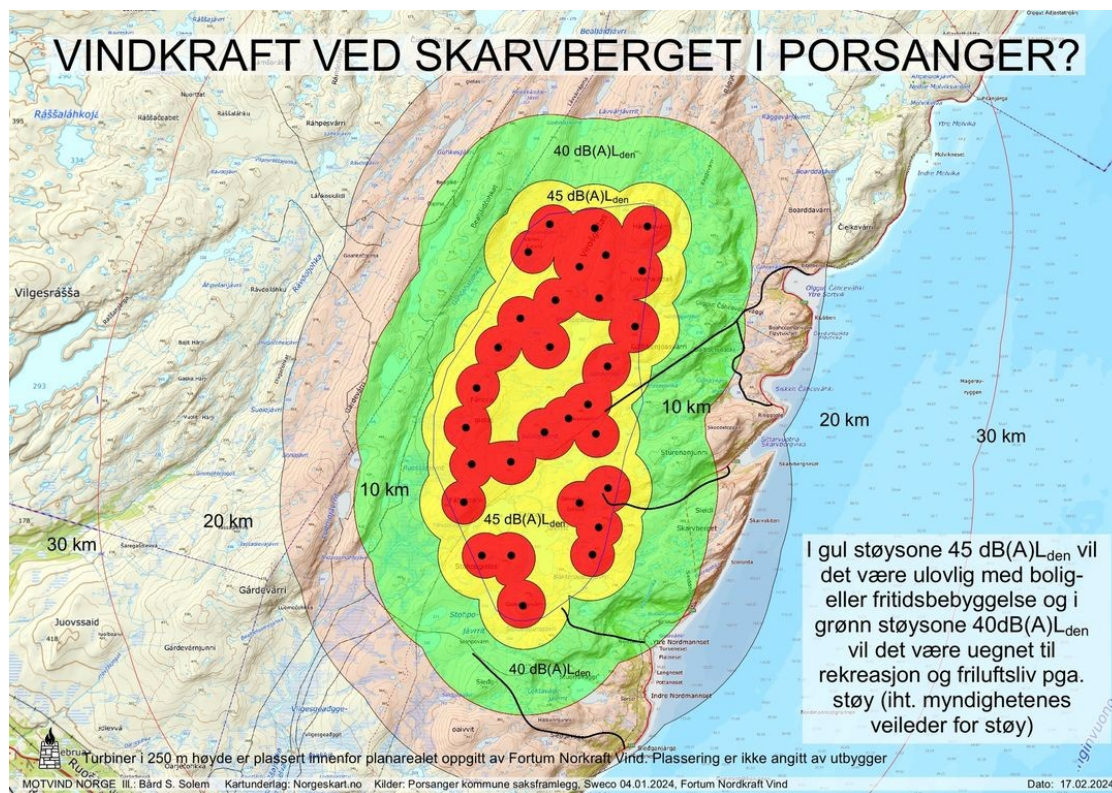

Hvorfor vindkraft i Porsanger?

Fortum Nordkraft Vind DA vil bygge vindkraftverk på Skarvberget på vestsida av Porsangerfjorden. Hvorfor vil de det og hvem vil tjene og tape?

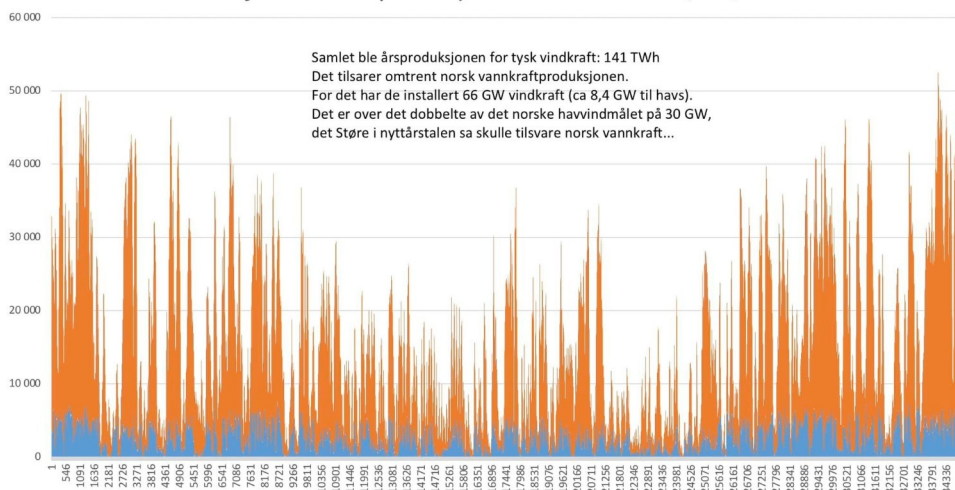
Støysoner rundt et vindkraftverk på Sieidi / Skarvberget. (Illustrasjon: Bård Solem)

1. «Det grønne skiftet»

All vindkraftutbygging begrunnes nå med «det grønne skiftet», tolka som erstatning av fossilt brennstoff med fornybar energi. Vindkraftanlegget på Skarvberget er beregna til 200 MW. Det vil si at det i aller beste fall kan gi et bidrag til strømforsyninga på omlag 700 Gwh, forutsatt at det blir bygd ut annen energi som kan produsere når vinden ikke blåser. (Slik balanseenergi finnes ikke i Finnmark i dag.) Dette er omlag 5 % av dagens vindkraftproduksjon i Norge, 0,5 % av all strømproduksjon i Norge, 0,0023 % av verdens strømproduksjon og 0,00046 % av all verdens energiproduksjon, med andre ord en halv milliondel. Dette er det absolutte maksimum av dette anleggets bidrag til «det grønne skiftet», forutsatt at denne strømmen erstatter fossil brensel og at det ikke er noen utslipp ved utvinning, produksjon, transport og montering av vindkraftverket og de mineraler som inngår i det, og at naturinngrepa ikke fører til mindre karbonopptak og lagring. Problemet er at ingen av disse forutsetningene holder i praksis.

Tysk vindkraft produksjon hvert kvarter 2023 (MW)

f X in

Illustrasjon: Så stabilt leverer vindkrafta strøm.

Slik kan det se ut på et fjell etter vindkraftutbygging. Fra Kvitfjell i Troms.
Foto: Karstein Horn / Bård Solem

2. Forlenge oljealderen

En av de viktigste drivkreftene for utbygging av vindkraft i nord nå er planene om elektrifisering av Melkøya. Målet med elektrifiseringa er å kunne fortsette norsk olje- og gassproduksjon, samtidig som Norge formelt oppfyller måla i Paris-avtalen om kutt i utslipp av klimagasser. Ved elektrifisering vil de utslippa som nå skjer fra Melkøya i stedet skje i andre land, der gassen blir brukt. Dette vil ikke redusere samla utslipp i verden, bare den delen som føres på Norges statistikk. Disse utslippa kunne vært unngått på flere måter, ved rensing og lagring av CO₂, ved bruk av kjernekraft osv., men regjeringa har bestemt at hovedmetoden skal være vindkraftutbygging i Finnmark.

Melkøya sett fra Hammerfest. For å forlenge gassproduksjonen her skal halve Finnmark bygges ned med vindindustri. Foto: Svein Lund

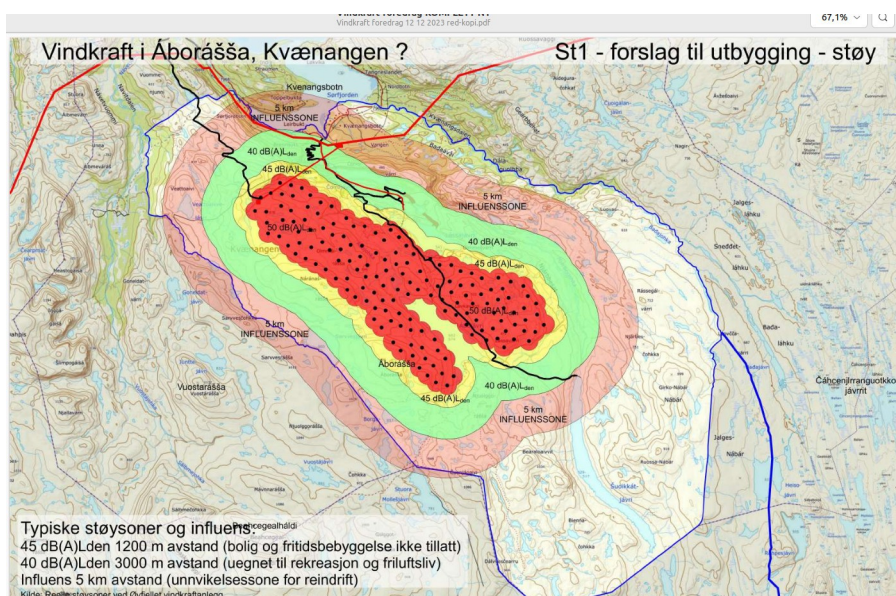
3. Bli kvitt reindriften og sameproblemet

Reindriften er en arealkrevende næring som til beite, flytting og andre aktiviteter trenger områder som kunne vært brukt til flere vindkraft, vannkraft, hyttefelt, gruver, militæranlegg osv. Det er derfor mange som ønsker å bli kvitt reindriften. Et vindkraftverk på Skarvberget vil kunne gi et betydelig bidrag, da i alle fall en siida vil måtte innstille driften, mens andre vil få store problemer med flytting, og kanskje måtte gå over til biltransport mellom sommer- og vinterbeite.

Planlagt vindkraft i Finnmark vil kunne redusere reindriften til kanskje halvparten av dagens nivå, og med ennå flere vindkraftverk, og de vannkraftverka som blir nødvendig som balansekraft, er det kanskje mulig å avskaffe reindriftnæringa her totalt. Dette vil da også gi et stort bidrag til utryddinga av samisk språk og kultur. Det er mange som fortsatt irriterer seg grenseløst over at fornuftspolitikken som dominerte i Norge i over hundre år, ikke klarte å oppnå sitt mål med å utrydde alle spor av samisk og kvensk språk og kultur. De kan nå glede seg over at vindkraftselskapa og gruveselskape har overtatt for skole og kirke i kampen for å få løst sameproblemet en gang for alle.

Rein på Sieidi / Skarvberget. Foto: Skuohtanjárga siida

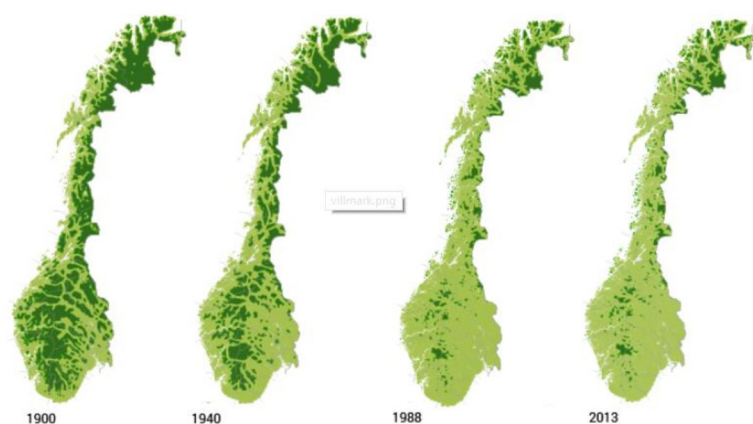

Eksempel på hvordan et vindkraftverk kan totalt dominere og ødelegge et reinbeitedistrikt. I dette tilfellet Åborås, Kvænangen. (Illustrasjon Bård Solem)

4. Bli kvitt inngrepsfri natur

Har du hørt om INON? Det står for Inngrepsfri Natur i Norge. Med det menes natur som er minst 1-5 km fra større inngrep som endrer landskapet. I den tida det er laga kart over dette har INON-området stadig skrumpa inn, slik at Norge nærmer seg mer og mer nivået på det europeiske kontinentet. Det har lenge vært et mål for politikerne å gjøre Norge mest mulig likt EU, og dette er et av områdene der man har størst suksess. Kartlegginga av INON skulle opprinnelig være et middel til å bevare disse områdene inngrepsfrie. Men den målsettinga skrota regjeringa for noen år siden, og nå er målet å bli kvitt disse områdene med å utnytte dem mest mulig. Målet er at det ikke skal være slike områder andre steder enn i kjerna av nasjonalparker, mer enn 5 km fra grensa av parken. Med planen om vindkraftverket Davvi vil Norges nest største INON-område bli ødelagt, og Skarvberget vil også hovedsakelig blir bygd ut i INON-område. Det er ingen andre utbyggingsformer som kommer opp mot vindkrafta når det gjelder å bli kvitt INON, også kalt «Europas siste villmark».

VILLMARKSPREGDE OMRÅDER

Villmarkspregede områder. Natur som ligger 5 km eller mer fra nærmeste tekniske inngrep. Rundt år 1900 var ca. halvparten av Norges areal villmarkspreget, pr. 2013 redusert til 12%.

Slik reduserer vi inngrepsfrie områder i Norge. I 2024 er det allerede mye mindre igjen enn i 2013. Med dagens vindkraftutbygging vil det snart være helt slutt.

5. Profitt til profitører.

I tingrettsdommen om Førdefjorden blei det nylig slått fast at profitt til eiere er et overordna samfunnsmessig mål, som gir grunnlag for å overkjøre alle miljøhensyn. Sjøl om dommen er anka, er den inntil videre gjeldende rett, noe som mange selskaper nok vil sette pris på og utnytte.

Formelt er den som søker om å få bygge ut vindkraft på Skarvberget Fortum Nordkraft Vind DA, som har kontor i Narvik. Men det er verken et nordnorsk eller norsk selskap, sjøl om det finnes omlag 10 Fortum-selskaper i Norge. I Sverige og Finland er det langt flere, bare i Sverige er det minst 30 av dem. Hovedselskapet til Fortum opererer med et årlig salg på over 7 milliarder euro og et overskudd på godt over 1 milliard euro. På nettsida deres kan vi lese:

«Fortum is a Nordic energy company. Our purpose is to power a world where people, businesses and nature thrive together. We are one of the cleanest energy producers in Europe and our actions are guided by our ambitious environmental targets.»

Deres motiv er altså ikke profitt, men å ta vare på natur og miljø! Hvordan nedbygging av 50 km² inngrepsfri natur i et reinbeiteområde kan forenes med dette, er mer enn vi forstår.

I Norge har Fortum i følge nettsida <https://www.fortum.no> tre «vindparker» i Norge, alle i Nordland. Bare at disse er for lengst solgt videre. Fortum kjøpte dem i 2017 og solgte i 2019 videre til sveitsiske Credit Suisse. Denne sveitsiske storbanken kom så i krise og solgte unna og hvor disse vindkraftverka er i dag og i morgen er ikke godt å vite. Fortum solgte sikkert ikke uten god fortjeneste, og sjansen er god for at også Skarvberget vil havne i Sveits eller et eller annet skatteparadis.

Credit Suisse har et stort hovedkontor, men økonomien var ikke like solid etter mange spekulasjoner, bl.a. i nordnorsk vindkraft. Foto: Wikipedia

6. Arbeidsplasser og kommuneøkonomi

De dominerende argumenta når kommuner går inn for vindkraft er arbeidsplasser og kommuneøkonomi. Når det gjelder arbeidsplasser er vindkraft blant dem som gir minst lokale arbeidsplasser i forhold til investeringene. Arbeidsplassene blir i landet som produserer turbinene og i konstruksjonsfasen, samt hos eierselskap og konsulenter, de fleste i Oslo eller i utlandet. Lokalt er det snakk om noen ganske få arbeidsplasser til drift og vedlikehold.

Skal vi bygge opp igjen arbeidsplasser og bosetting i Porsanger, må vi første og fremst satse på fiskerinæringen. På et par tiår har Finnmark fått redusert sin andel av ilandføringa fra fiskeria til en tredel. Det kan vi ikke erstatte med å bygge ned naturen.

Porsanger må satse på gjenreisning av fiskerinæringa og samisk kultur. Her fra Sjøsamisk tun i Smørfjord med det nedlagte fiskebruket i bakgrunnen. Vindkraftanlegget er planlagt på fjellet i bakgrunnen. Foto: Svein Lund

Kommuneøkonomi er et mer reelt argument. Det er hovedmetoden som vindkraftselskapa bruker til å kjøpe seg tilgang til arealer. I tilfellet Skarvberget er Porsanger kommune lova 30 mill. kr. for året, noe som kan bidra godt i ei slunken kommunekasse. Siden arbeidsplassene som vil forsvinne i reindriften, gir skatt til en annen kommune, er det ikke Porsanger som merker det direkte tapet der.

Tapet i turistnæringen av å ikke lenger kunne friste med inngrepsfri natur og samisk kultur er langt vanskeligere å måle. Men hvilke turister vil komme til Finnmark for å se vindindustri? Det kan de alle se mer enn nok av der de kommer fra. Vi må ta vare på det vi har, både for vår egen del og for å ha noe å vise bort til andre.

Piera Jovnna Somby og Svein Lund,
leder og sekretær Naturvernforbundet i Ávjovárri